

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 303/2026-27

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miroslava Duriša a sudcov Jany Baricovej (sudkyňa spravodajkyňa) a Miloša Maďara v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného advokátom JUDr. Michalom Vlkolinským, Námestie SNP 87/8, Zvolen, proti postupu Mestského súdu Bratislava IV v konaní vedenom pod sp. zn. B2-21C/30/2022 takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Mestského súdu Bratislava IV v konaní vedenom pod sp. zn. B2-21C/30/2022 **b o l o p o r u š e n é** základné právo sťažovateľa na prerokovanie jeho veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Mestskému súdu Bratislava IV **p r i k a z u j e**, aby v konaní vedenom pod sp. zn. B2-21C/30/2022 konal bez zbytočných prieťahov.
3. Uznesením Mestského súdu Bratislava IV č. k. B2-21C/30/2022-223 zo 16. februára 2026 **b o l o p o r u š e n é** základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a jeho právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
4. Uznesenie Mestského súdu Bratislava IV č. k. B2-21C/30/2022-223 zo 16. februára 2026 **z r u š u j e a v e c v r a c i a** Mestskému súdu Bratislava IV na ďalšie konanie.
5. Sťažovateľovi **p r i z n á v a** finančné zadostučinenie **2 000 eur**, ktoré **j e** mu Mestský súd Bratislava IV **p o v i n n ý** zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
6. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e**.
7. Náhradu trov konania sťažovateľovi **n e p r i z n á v a**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Ústavný súd uznesením č. k. I. ÚS 303/2026-18 z 20. mája 2026 prijal v celom rozsahu na ďalšie konanie ústavnú sťažnosť sťažovateľa doručenú 20. apríla 2026, ktorou sa domáhal vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, všetko postupom Mestského súdu Bratislava IV (ďalej len „mestský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. B2-21C/30/2022 [konanie pôvodne vedené pred Okresným súdom Bratislava II pod sp. zn. 21C/30/2022 (ďalej len „napadnuté konanie“)]. Zároveň žiadal prikázať mestskému súdu v napadnutom konaní konať bez zbytočných prieťahov, uznesenie mestského súdu č. k. B2-21C/30/2022-223 zo 16. februára 2026 (ďalej len „napadnuté uznesenie“) zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie, priznať primerané finančné zadostučinenie 5 000 eur a náhradu trov konania pred ústavným súdom.

2. Z ústavnej sťažnosti, jej príloh, napadnutého uznesenia a ostatného spisového materiálu vyplýva, že sťažovateľ 29. júna 2022 podal na Okresnom súde Bratislava II (ďalej len „okresný súd“) žalobu o ochranu osobnosti a náhrady nemajetkovej ujmy proti žalovaným Úradu nad zdravotnou starostlivosťou a Svetu zdravia, a.s. Opíšu chronologický priebeh napadnutého konania, sťažovateľ v podstatnej časti popisuje, že okresný súd po realizácii prvotných procesných úkonov doručovania žaloby a vyjadrení stranám sporu rozhodol uznesením č. k. 21C/30/2022-170 z 26. januára 2023 (právoplatným 7. marca 2023), ktorým zastavil konanie proti žalovanému v 2. rade a zároveň mu priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %. Žalovaný v 2. rade doručil okresnému súdu špecifikáciu trov právneho zastúpenia s následným návrhom na priznanie náhrady trov konania. Mestský súd až s odstupom takmer jedného roka uznesením č. k. B2-21C/30/2022-192 z 2. februára 2024 uložil sťažovateľovi povinnosť nahradiť žalovanému v 2. rade trovy konania 494,02 eur. Tiež pripustil vstup nového subjektu do konania na miesto pôvodného žalovaného v 2. rade. Sťažovateľ prostredníctvom svojho právneho zástupcu 2. apríla 2024 podal proti uvedenému uzneseniu sťažnosť. Písomným podaním z 12. februára 2026 sťažovateľ požiadal mestský súd, aby vo veci konal a nariadil termín pojednávania. Až na základe tohto jeho podania (s odstupom takmer ďalších dvoch rokov) mestský súd uznesením č. k. B2-21C/30/2022-223 zo 16. februára 2026 (ďalej aj „rozhodnutie o sťažnosti“) sťažnosť proti uzneseniu č. k. 21C/30/2022-192 z 2. februára 2024 zamietol ako oneskorene podanú. Sťažovateľ následne 3. marca 2026 podal sťažnosť predsedovi súdu podľa § 62 ods. 1 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, ktorá bola mestským súdom vyhodnotená ako nedôvodná s oznámením, že vo veci sú realizované úkony smerujúce k nariadeniu pojednávania.

3. Sťažovateľ namieta aj porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie uznesením mestského súdu, ktorým bola sťažnosť žalobcu (sťažovateľa) proti uzneseniu č. k. B2-21C/30/2022-192 z 2. februára 2024 zamietnutá (uvedené

tvrdenie sťažovateľa však nezodpovedá sťažnostnému petitu predloženej ústavnej sťažnosti, pozn.), a domáha sa jeho zrušenia.

4. Dal do pozornosti odôvodnenie rozhodnutia o sťažnosti, kde je uvedené, že uznesenie vydané vyšším súdnym úradníkom č. k. B2-21C/30/2022-192 z 2. februára 2024 bolo právnomu zástupcovi žalobcu doručené 15. marca 2024. Žalobca doručil súdu sťažnosť 2. apríla 2024. Z odôvodnenia rozhodnutia o sťažnosti tak vyplýva, že sťažnosť bola podaná po lehote, keďže 15. deň lehoty pripadol na sobotu, t. j. 30. marca 2024, a nasledujúci pracovný deň – pondelok 1. apríla 2024 bol posledný deň lehoty na podanie sťažnosti. Sťažovateľ argumentuje, že posledný deň lehoty na podanie sťažnosti pripadol na 30. marec 2024, čo bola sobota. Najbližším pracovným dňom v roku 2024 nebol však pondelok 1. apríl 2024, ale až utorok 2. apríl 2024 z dôvodu, že 1. apríla 2024 bol Veľkonočný pondelok, teda deň pracovného pokoja, a preto pokiaľ právny zástupca sťažovateľa podal sťažnosť 2. apríla 2024, podal ju riadne, včas a v zákonnej lehote. Z uvedeného je podľa sťažovateľa zrejmé, že sudkyňa v predmetnej právnej veci nekonala zákonne a neprimerane zaťažila sťažovateľa.

II.

Argumentácia sťažovateľa

5. Citujúc recentnú právnu úpravu a judikatúru ústavného súdu vo vzťahu k namietaným základným právam, sťažovateľ špecifikuje jednotlivé obdobia nečinnosti mestského súdu, poukazuje na jeho neefektívny postup pri rozhodovaní o výške náhrady trov konania a nesprávnosť vydania rozhodnutia o sťažnosti. Intenzitou zásahu do svojich základných práv odôvodňuje aj svoju požiadavku na priznanie primeraného finančného zadosťučinenia.

III.

Vyjadrenie mestského súdu

6. Mestský súd vo svojom vyjadrení sp. zn. 1SprV/306/2026 z 29. apríla 2026, o ktoré ústavný súd požiadal ešte v rámci predbežného prerokovania ústavnej sťažnosti sťažovateľa v súlade s § 56 ods. 6 vetou za bodkočiarkou zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“), pripojil chronologický prehľad procesných úkonov realizovaných v napadnutom konaní, ktorý sa zhoduje s opisom uvádzaným sťažovateľom a z ktorého je zrejmé, že zákonná sudkyňa 27. marca 2026 dala pokyn spisovej kancelárii predvolať strany sporu na pojednávanie nariadené na termín 27. máj 2026. Dňa 20. apríla 2026 žalobca doručil súdu návrh na doplnenie dokazovania, 21. apríla 2026 zákonná sudkyňa dala pokyn spisovej kancelárii zaslať podanie žalobcu z č. l. 241 žalovaným v 1. a 2. rade. Dňa 22. apríla 2026 žalobca doručil súdu žiadosť o zmenu termínu a ospravedlnenie neprítomnosti. Dňa 23. apríla 2026 zákonná sudkyňa dala pokyn spisovej kancelárii zrušiť termín pojednávania nariadený na 27. máj 2026 z dôvodu kolízie pojednávania na inom súde. Poukázala i na to, že sťažovateľ už v čase podania žaloby nesprávne označil jedného zo žalovaných a z dôvodu neskoršej zámeny strán sporu na strane žalovaných bol žalobca zaviazaný na znášanie trov konania v tejto časti.

7. Mestský súd priznal, že v napadnutom konaní došlo zo strany okresného súdu a v súčasnosti mestského súdu k súdnym prietahom (od 23. marca 2022 do 1. februára 2024, od 3. apríla 2022

do 14. apríla 2024 a od 27. apríla 2024 do 15. februára 2026). Podľa predsedníčky súdu boli prietahy objektívne zapríčinené aj zmenou vyššieho súdneho úradníka v predmetnom súdnom oddelení, ako aj sťahovaním mestského súdu do nového sídla v období od februára 2026. Procesný postup vo veci sp. zn. B2-21C/30/2022 je momentálne plynulý a v súlade s príslušnými procesnými predpismi, ako aj v súlade so zásadami hospodárnosti a rýchlosti konania.

8. V doplnenom vyjadrení sp. zn. 1SprV/306/2026 zo 4. júna 2026 sa mestský súd v celom rozsahu pridržiava svojho vyjadrenia z 29. apríla 2026.

9. Ústavný súd nepovažoval za nevyhnutné zasielať vyjadrenia mestského súdu sťažovateľovi na repliku, keďže čo do jednotlivých úkonov a časových údajov sa zhodujú s tvrdeniami sťažovateľa a zásadne neovplyvnili rozhodnutie ústavného súdu v jeho esenciálnej časti.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

10. Keďže na základe podaní účastníkov konania je zjavné, že od ústneho pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci, ústavný súd upustil od ústneho pojednávania (§ 58 ods. 3 zákona o ústavnom súde).

11. Podstata námietok sťažovateľa v súvislosti s namietaným porušením jeho základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie, ako aj jeho základného práva na prerokovanie jeho veci bez zbytočných prietahov a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote je založená na jeho tvrdení o nečinnosti mestského súdu v napadnutom konaní a o nesprávnom uznesení o jeho sťažnosti, čo sa týka výšky trov konania, ktorého zrušenia sa domáha bez toho, aby v petite ústavnej sťažnosti namietal porušenie svojich práv týmto uznesením.

12. Pretože sťažovateľ ani po prijatí jeho ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie neupravil sťažnostný petit (napriek tomu, že mu to ústavný súd v bode 4 odôvodnenia uznesenia o prijatí naznačil), ústavný súd považoval v prvom rade za nevyhnutné ustáliť, vyslovenia porušenia ktorých práv a akým rozhodnutím sa sťažovateľ v konaní pred ústavným súdom domáha. V návrhu na rozhodnutie, t. j. v sťažnostnom petite sťažovateľ síce označil základné práva a slobody, ktorých porušenie tvrdí, avšak len vo vzťahu k postupu mestského súdu v napadnutom konaní (bod 1 petitu ústavnej sťažnosti), nie aj k rozhodnutiu o sťažnosti, ktoré žiadal „iba“ zrušiť (bod 3 petitu ústavnej sťažnosti). K namietaniu nesprávneho rozhodnutia o sťažnosti sa rozpisal len v dôvodoch ústavnej sťažnosti. V tomto kontexte je potrebné uviesť, že viazanosť ústavného súdu návrhom na začatie konania sa prejavuje vo viazanosti najmä jeho petitom, teda tou časťou ústavnej sťažnosti, v ktorej sťažovateľ špecifikuje, akého rozhodnutia sa domáha, čím zároveň vymedzí rozsah predmetu konania pred ústavným súdom z hľadiska požiadavky na poskytnutie ústavnej ochrany. Takto vymedzený rozsah prieskumu ústavného súdu môže byť vo výnimočných okolnostiach modifikovaný (zvyčajne rozšírený) dôvodmi ústavnej sťažnosti (tak ako to *expressis verbis* je zjavné z § 45 zákona o ústavnom súde), z ktorých ale musí zrozumiteľne vyplývať nespochybniteľný záujem sťažovateľa podrobiť ústavnoprávnemu prieskumu konkrétne a adresne vymedzené rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah (vymedzený predmetom, subjektom a inými, najmä časovými súvislosťami), na čo musí nevyhnutne vecne nadväzovať aj pregnantná súvislá ústavnoprávna argumentácia sťažovateľa. Jedine za kumulatívneho splnenia týchto podmienok je tak potom možné prekročiť petit ústavnej sťažnosti pri rešpektovaní ontologickej podstaty tohto

ústavného inštitútu, potierajúc pritom prehnanú ústavnoprávnu solemnitu, ktorej dôsledky by mohli ohroziť materiálnu ochranu sťažovateľových základných práv a slobôd [I. ÚS 514/2020 (ZNaU 84/2020)]. Ústavný súd v okolnostiach preskúmvanej veci identifikoval súvzťažnú ústavnoprávnu argumentáciu (aj keď strohú) aj vo vzťahu k uzneseniu č. k. 21C/30/2022-223 zo 16. februára 2026, a preto, vychádzajúc z princípu materiálnej ochrany ústavnosti, preskúmal sťažovateľovu ústavnú sťažnosť tak, ako je uvedené v nasledujúcich bodoch tohto nálezu.

IV.1. K namietanému porušeniu sťažovateľovho základného práva na prerokovanie jeho veci bez zbytočných prietáhov a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote postupom mestského súdu v napadnutom konaní:

13. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. K odstráneniu tohto stavu dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 221/04) alebo iným zákonom predvídaným spôsobom znamenajúcim nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím (napr. I. ÚS 32/2025, II. ÚS 10/2025, IV. ÚS 37/2025).

14. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú (i) právna a faktická zložitost' veci, o ktorej súd rozhoduje, (ii) správanie účastníka súdneho konania a (iii) postup samotného súdu. V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva v rámci prvého kritéria ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa.

15. Pokiaľ ide o kritérium, ktorým je právna a faktická zložitost' veci, ústavný súd konštatuje, že predmet sporu o ochranu osobnosti a náhradu nemajetkovej ujmy tvorí bežnú súčasť rozhodovacej činnosti všeobecných súdov s dnes už ustálenou judikatúrou. V správaní sťažovateľa až na pôvodne nesprávne označenie protistrany, proti ktorej bolo konanie zastavené a na jej miesto vstúpila iná žalovaná (Nemocnice a polikliniky, n.o.), a na postupné dopĺňanie ďalších návrhov na dokazovanie neboli zistené iné závažné skutočnosti, ktoré by vplývali na dĺžku konania. Povaha veci z hľadiska jej významu pre sťažovateľa síce nevyžaduje osobitný, resp. výnimočný prístup súdu týkajúci sa rýchlosti jeho rozhodovania, ale nesporne výsledok konania pre neho má význam, lebo v predmete sporu ide o typ konania zasahujúci do jeho osobnej sféry.

16. Samotný postup mestského súdu a pred ním ani okresného súdu rozhodne nebol plynulý, čo priznala aj samotná predsedníčka mestského súdu (bod 7 odôvodnenia tohto nálezu). Mestský súd sa prakticky začal sporu venovať až vydaním zamietajúceho uznesenia č. k. 21C/30/2022-223 zo 16. februára 2026 (ale to po dvoch rokoch od rozhodnutia vydaného vyšším súdnym úradníkom), keď dovtedy riešil v podstate iba procesné úkony alebo nekonal vôbec. Súd vo veci doteraz dvakrát nariadil termín pojednávania – na 21. november 2022 a 27. máj 2026, oba tieto termíny boli však zrušené, ten prvý z dôvodu doručenia podania sťažovateľa a ten druhý na žiadosť jeho právneho zástupcu z 20. apríla 2026 z dôvodu kolízie pojednávaní.

17. I bez bližšieho pohľadu na jednotlivé časové úseky medzi jednotlivými procesnými úkonmi vyplývajúcimi z chronológie spisu možno vyvodit', že vo veci konajúci súd prvej inštancie nerešpektoval zásadu rýchlosti a efektívnosti súdneho konania a spôsobil tak prietahy, čo je

z ústavnoprávneho hľadiska neakceptovateľné. Preto ústavný súd, zohľadniac opakujúce sa obdobia dlhšej nečinnosti súdu prvej inštancie, ako aj neefektívnosť v jeho postupe, ktorá spôsobila, že vec sťažovateľa nie je ani po štyroch rokoch od podania žaloby právoplatne skončená, ale ani meritórne rozhodnutá, vyslovil, že postupom mestského súdu v napadnutom konaní došlo k porušeniu práv sťažovateľa na prerokovanie jeho veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj jeho práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výrokovej časti nálezu).

18. Vzhľadom na absolútne neefektívny postup prvoinstančného súdu ústavný súd považuje za potrebné opakovane pripomenúť, a to nielen mestskému súdu, čl. 17 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) a dôsledné využitie jeho ďalších inštitútov vrátane prostriedkov procesného útoku a procesnej obrany a sudcovskej koncentrácie konania (§ 149 až § 153 CSP). Účelom a zmyslom týchto procesných prostriedkov je najmä prispieť k naplneniu princípu procesnej ekonomie vrátane rýchlosti konania, zabrániť zdržiavaniu konania a motivačne pôsobiť na strany sporu, aby procesné úkony vykonávali včas. Tieto prostriedky zároveň limitujú aj navrhovanie dôkazov počas súdneho sporu s prihliadnutím na aktivitu strán, ktorých cieľom by malo byť rýchle a hospodárne vyriešenie ich vzájomného sporu. Zodpovednosť za výsledok sporu patrí sporovým stranám, ktoré majú v spore preukázať vysokú mieru procesnej aktivity a svoje skutkové tvrdenia dokázať. Civilné sporové konanie osobitne po 1. júli 2016 je konaním dôkazným, ovládaným tzv. prejednávacím princípom (princípom formálnej pravdy). V takomto type konania sú sporové strany povinné substancovať svoje skutkové tvrdenia a dôkazné návrhy v jednotlivých procesných úkonoch (povinnosť tvrdenia a dôkazná povinnosť). Procesná aktivita má mať na zreteli najmä časové kritérium, a to včasnosť, ktorú posudzuje podľa vlastnej úvahy konajúci súd (osobitne s dôrazom na naplnenie požiadavky hospodárnosti a rýchlosti vedenia súdneho sporu).

19. Okresný súd a po ňom aj mestský súd (a to i s ohľadom na podania sťažovateľa a ich množstvo a úroveň) mali v napadnutom konaní postupovať striktne v súlade so zásadami koncentrácie konania (§ 153 – § 154 CSP), ktorej význam spočíva v čo najvčasnejšom získaní podkladu na určenie predmetu dokazovania s tým, že možná budúca modifikácia predmetu dokazovania sa eliminuje len na nevyhnutné a nepredvídateľné zmeny alebo na zmeny, ktoré vziđu z výsledkov vykonaného dokazovania. Súd prvej inštancie však náležite nevyužili nástroje, ktoré im od 1. júla 2016 poskytuje nový procesný kódex (§ 153 CSP sudcovská koncentrácia konania, § 179 ods. 2 CSP pokus o vyriešenie sporu zmierom, dôsledný postup súdu podľa § 181 ods. 2 CSP), čo v konečnom dôsledku zjavne viedlo k predĺženiu napadnutého konania.

IV.2. K namietanému porušeniu základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie rozhodnutím o sťažnosti:

20. Čo sa týka námietok sťažovateľa proti uzneseniu mestského súdu č. k. 21C/30/2022-223 zo 16. februára 2026, tieto ústavný súd vzhliadol dôvodnými, pretože ak posledný deň lehoty na podanie sťažnosti bola sobota 30. marca 2024 a sťažovateľ doručil svoju sťažnosť proti rozhodnutiu č. k. B2-21C/30/2022-192 z 2. februára 2024 v utorok 2. apríla 2024, urobil tak včas, pretože na 1. apríl 2024 pripadol Veľkonočný pondelok, ktorý je štátnym sviatkom a dňom pracovného pokoja a vzťahuje sa naň počítanie lehôt podľa § 121 ods. 4 CSP.

21. Vzhľadom na uvedené ústavný súd dospel k záveru, že napadnutým uznesením, ktorým mestský súd nesprávne zamietol sťažnosť sťažovateľa proti uzneseniu vyššieho súdneho úradníka o výške

trov konania ako oneskorenú, bolo porušené základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu zaručené v čl. 46 ods. 1 ústavy a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, tak ako to je uvedené v bode 3 výroku tohto nálezu.

22. Ústavný súd v súvislosti s návrhom sťažovateľa na zrušenie napadnutého rozhodnutia a vrátenie veci mestskému súdu dospel k záveru, že pre dosiahnutie nápravy vo veci je nevyhnutné, aby tomuto návrhu vyhovel (bod 4 výroku tohto nálezu). Mestský súd v ďalšom konaní sťažnosť sťažovateľa riadne prejedná a znova o nej rozhodne.

IV.3. K namietanému porušeniu základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie postupom mestského súdu v napadnutom konaní:

23. Ústavný súd v súvislosti s námietkou sťažovateľa o porušení jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (a obdobne i práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) dáva do pozornosti, že časový horizont toho, kedy sa účastníkovi konania (resp. strane v spore) dostáva konečného rozhodnutia vo veci, je neoddeliteľnou súčasťou meradla celkovej spravodlivosti podľa čl. 46 ods. 1 ústavy. Čím je tento časový horizont dlhší, tým viac sa oslabuje kredibilita štátnej moci a špecificky moci súdnej. V súlade s judikatúrou ústavného súdu (III. ÚS 243/2017, III. ÚS 451/2017, II. ÚS 481/2017) v prípadoch extrémnych prietáhov v konaní dochádza k porušeniu práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov už samotnou dĺžkou súdneho konania, ktorá predlžuje stav právnej neistoty do takej miery, že sa právo na súdnu ochranu stáva iluzórnym, a teda ho ohrozuje vo svojej podstate (I. ÚS 39/00, I. ÚS 66/03, III. ÚS 113/07). Neprimeraná dĺžka konania sa potom priamo odráža v dôvere občana v štát, v jeho inštitúcie a v právo, čo je základnou podmienkou na fungovanie legitímneho demokratického a právneho štátu. Ignorovanie týchto princípov konajúcim súdom môže mať za následok porušenie práva na férový proces (čl. 46 ods. 1 ústavy) v jeho časovej dimenzii.

24. K vysloveniu porušenia základného práva na súdnu ochranu z dôvodov existencie zbytočných prietáhov môže dôjsť v prípade, ak namietané zbytočné prietahy, ako aj celková doterajšia dĺžka preskúmaného súdneho konania signalizujú, že v postupe súdu došlo k pochybeniam takej intenzity, že s ohľadom aj na ďalšie konkrétne okolnosti posudzovanej veci (najmä predmetu konania, teda toho, čo je pre sťažovateľa v stávke) možno uvažovať o odmietnutí spravodlivosti – *denegatio iustitiae* (pozri m. m. IV. ÚS 242/07 – *a contrario*).

25. V danej veci sťažovateľov spor od nápadu veci doteraz trvá štyri roky, čo nie je síce doba primeraná, ale nie je to ani doba, ktorú by bolo možné označiť ako extrémne dlhú a ani postup súdu vo veci nemožno označiť ako odmietajúci poskytnúť sťažovateľovi súdnu ochranu.

26. Okrem toho, že ústavný súd nezistil naplnenie podmienok na vyslovenie záveru o odmietnutí spravodlivosti, t. j. nezistil pochybenia takej intenzity, ktoré by umožňovali k takémuto záveru dospieť, nie je ústavná sťažnosť v tejto časti ani adekvátne odôvodnená, a preto požiadavke sťažovateľa na vyslovenie porušenia základného práva zaručeného čl. 46 ods. 1 ústavy (ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) nevyhovel (bod 6 výroku tohto nálezu).

V.

Príkaz konať a primerané finančné zadost'učinenie

27. V čase rozhodovania ústavného súdu napadnuté konanie nie je právoplatne skončené, dokonca v ňom nie je ani meritórne rozhodnuté, a preto ústavný súd v súlade s čl. 127 ods. 2 ústavy a § 133 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde prikázal mestskému súdu, aby vo veci konal bez zbytočných prieťahov (bod 2 výroku tohto nálezu).

28. Sťažovateľ sa domáhal aj primeraného finančného zadost'učinenia 5 000 eur, ktorého priznanie iba všeobecne odôvodňuje poukazom na čl. 41 dohovoru a na cieľ primeraného finančného „odškodnenia“.

29. Cieľom primeraného finančného zadost'učinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen deklaráciu porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04). Cieľom priznania finančného zadost'učinenia je zároveň i zmiernenie ujmy pociťovanej z porušenia základných práv alebo slobôd zaručených ústavou, resp. záväznou medzinárodnou zmluvou, nie získanie iného majetkového prospechu. Vzhľadom na dosiaľ právoplatne neukončené a ani nerozhodnuté konanie o žalobe sťažovateľa podanej v roku 2022, na konštatovanú nečinnosť a neefektívnu činnosť mestského súdu (predtým aj okresného súdu), zohľadňujúc predmet sporu, čiastočnú spoluzodpovednosť sťažovateľa za vzniknuté prieťahy pre jeho nedostatočnú pripravenosť na vedenie sporu, ako aj skutočnosť, že vec sťažovateľa nepatrí medzi tie, ktoré by si zo strany súdu vyžadovali promptnejšie vykonávanie úkonov, i s prihliadnutím na časový horizont podania ústavnej sťažnosti v ten istý deň, ako jeho právny zástupca požiadal o odročenie pojednávania (na ktoré čakali tri a pol roka), z dôvodu kolízie pojednávania a tiež veľmi povrchné odôvodnenie návrhu na priznanie finančného zadost'učinenia, ústavný súd podľa čl. 127 ods. 3 ústavy a § 133 ods. 3 písm. e) zákona o ústavnom súde priznal sťažovateľovi primerané finančné zadost'učinenie 2 000 eur a vo zvyšnej časti jeho návrhu nevyhovel (bod 5 a 6 výroku tohto nálezu).

VI.

Trovy konania

30. Pri rozhodovaní o náhrade trov konania pred ústavným súdom ústavný súd vychádzal z § 73 zákona o ústavnom súde, v zmysle ktorého účastník konania na ústavnom súde v zásade sám znáša trovy takého konania a len v odôvodnených (i) prípadoch môže (ii) podľa výsledku konania uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti nahradil inému účastníkovi konania alebo štátu trovy konania. Zákon o ústavnom súde tak nestavia právo na náhradu trov konania do nárokovateľnej polohy, ako je to v iných druhoch regulovaných právno-aplikačných procesoch (napr. civilné sporové konanie, správne súdne konanie, exekučné konanie a ďalšie). Ústavný súd disponuje širokým priestorom na úvahu o tom, či vôbec priznať náhradu trov konania, a ak áno, v akom rozsahu (III. ÚS 209/2020, I. ÚS 357/2021, I. ÚS 418/2022).

31. Sťažovateľ si uplatnil trovy, ktoré mu vznikli v súvislosti s právnym zastúpením v konaní pred ústavným súdom a ktoré v petite svojej ústavnej sťažnosti vyčíslil na 824,72 eur bez bližšej špecifikácie. Ústavný súd už vo fáze predbežného prerokovania vyhodnotil ústavnú sťažnosť

právne zastúpeného sťažovateľa ako nespĺňajúcu zákonné požiadavky kladené najmä na sťažnostný petit, ktorý bol nesprávny a neúplný. Tieto nedostatky, ktoré do značnej miery ovplyvnili i kvalitatívnu úroveň celej ústavnej sťažnosti a sťažili ústavnému súdu jeho rozhodovanie, zohľadnil pri nepriznaní náhrady trov konania (bod 7 výroku tohto nálezu).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 9. júna 2026

Miroslav Duriš
predseda senátu